

Exh. 20 MEI 1937

Nr. 2966

E. van

C.I. No. 45656.

GEHEIM.

's-Gravenhage, 18 Mei 1937.

Met betrekking tot hier ter stede plaats hebbende gevallen van ronselarij voor de regeeringstroepen in Spanje wordt van betrouwbare zijde het volgende vernomen.

43
Aan een der stempellokalen alhier ontmoette een werklooze (zegsman) meerdere malen leden der C.F.N. Aan één dezer, genaamd G. VAN 't VEEN, wonende Fisherstraat 329, alhier, had hij gevraagd of geen mogelijkheid bestond om dienst te nemen bij de regeeringstroepen in Spanje. VAN 't VEEN bracht naar aanleiding van deze vraag zegsman in contact met een communist zich noemende "COLIMEENS" wonende Schalkburgerstraat alhier, die hem mededeelde dat spoedig een transport naar Spanje zou vertrekken, en dat hij, zegsman, dan mee kon gaan. Middels een "vriend" van COLIMEENS, werd hem op 13 April 1937 medegedeeld, dat op 14 April 1937 te 12.30 uur een transport per trein uit 's-Gravenhage zou vertrekken. Op genoemd tijdstip trof hij op het perron van het station H.S.M. 5 Nederlanders, inwoners van 's-Gravenhage, aan, die zooals hem later bleek onder leiding stonden van zekeren Martien RIJKE ofwel DIJKSTRA.

Deze was in het bezit van de noodige spoorkaartjes en voldoende geld althans de leden van het transport ontvingen van hem f. 10.-. Alleen zegsman was in het bezit van een geldig Nederlandsch paspoort, terwijl genoemde RIJKE of DIJKSTRA een bewijs van Nederlanderschap had. De anderen hadden geen legitimatie papieren bij zich. Het transport reisde 3e klasse en ging over Dordrecht en Roozendaal naar Antwerpen. Door handige manipulaties van den leider

AAN:

Z.E. den Minister van Justitie. —

Z.E. den Minister van Buitenlandsche Zaken.

gelukte

gelukte het, het transport over de Nederlandsch-Belgische grens te krijgen, zonder dat naar paspoorten e. d. werd gevraagd. Van Antwerpen reisde men naar Brussel. Aan het Luider Station aldaar voegden zich 2 Groningers bij het transport. Een ervan noemde zich Hans MOORLAG. Zij gaven instructies voor het verdere gedeelte der reis. Van RIJEL of DIJKSTRA ontving men voorts f. 4.-. Over Gent reisde men vervolgens naar het Belgisch-Fransche grensstation Meenen, waar men den trein verliet. Opgemerkt zij, dat men vanaf 's-Gravenhage tot Brussel op toeristenkaartjes had gereisd en dat van Brussel tot Meenen steeds treinkaartjes voor korte trajecten werden genomen. In Meenen werd men door eenige Belgische communisten naar een vereenigingslokaaltje geleid. Met achterlating van alle baggage passeerde het transport in den nacht van 14 op 15 April 1937 pln. 1.30 uur langs smalle boschpaadjes, op clandestiene wijze de Fransch-Belgische grens en begaf men zich naar Roubaix. In café "Achille" aldaar werd men ontvangen door Fransche communisten. Zegsman en 5 andere leden van het transport werden dien nacht ondergebracht in een klein hôtel aan de Rue de Lille 74, waar men evenwel niet in het hôtelregister werd ingeschreven. Des morgens vroeg van den 15den April 1937 ging men weer naar café "Achille" waar men ontbeet. De zeven Nederlanders zijn vervolgens dien morgen te 11.45 uur per geregelde autobusdienst naar Lille vertrokken vanwaar men verder per trein naar Parijs zou reizen. Te Lille verliet zegsman het gezelschap voorgevende sigaretten te willen koopen en keerde niet terug. Op het Nederlandsch consulaat te Lille stelde hij zich in verbinding met de politie te 's-Gravenhage. In verband met deze aangelegenheid verstrekte men hem op genoemd consulaat een spoorbiljet naar Parijs. Zegsman had den indruk gekregen, dat alle leden van het transport lid waren van de C.P.N. of althans de communistische beginselen huldigden.

Te Parijs begaf zegsman zich naar het consulaat-generaal der Nederlanden

derlanden, waar men de Parijsche politie met het voorgaande in kennis stelde. Door den Heer d'Aouin, werkzaam aan genoemd consulaat, werd van het rebas van zeggeman, alsmede van het onderzoek door de Parijsche politie in deze aangelegenheid, rapport opgemaakt.

Het gedeelte van dit rapport, handelende over het onderzoek door de Parijsche politie, gaat in afschrift hierbij.

Met betrekking tot de in dit schrijven genoemde personen, kan het volgende worden medegedeeld:

Met G. VAN 't VEEN, wordt vermoedelijk bedoeld: Gerrit van 'T VEEN, geboren te Kampen, 4 April 1904, wonende Fisherstraat 329, alhier. Deze is lid van de C.P.N.

COLIMEENS is de schuilnaam voor dezer gelegenheid van: Cornelis Dominicus LEENHEER, geboren te 's-Gravenhage, 4 December 1906, wonende Schakburgerstraat No. 418, alhier. Deze is lid van de C.P.N., de I.R.H. en de V.V.S.U.

Van I.D. Groningen werd vernomen dat Hans MOORLAG, geboren te Groningen, 7 Augustus 1914, die veelal in volkslogementen verblijf hield, dezer dagen uit Groningen is vertrokken, doch van niemand afscheid zou hebben genomen. Een ter inzage overgelegde brief alsmede, een ansichtkaart, door MOORLAG respectievelijk 14.4.37 uit Bergen op Zoom en op 17.4.37 uit Parijs verzonden en waarvan de teruggave op prijs werd gesteld, gaan ten behoeve van I.D. Groningen hierbij.

Met Martien RIJKE of DIJKSTRA, wordt bedoeld: Marten Rein DIJKSTRA, geboren te 's-Gravenhage, 26 Januari 1915, wonende Oltmanstraat 101 alhier. Hij had zich meerdere malen uitgelaten over dienstneming bij het regeeringsleger in Spanje. Op 13.4.37 liet hij zich door een kennis bij zijn patroon ziek melden. Hij kwam tot heden in mijne administratie niet voor.

Voorts werd door zeggeman genoemd: Leendert BRAXHOOFDIN, geboren te 's-Gravenhage, 8 Juni 1899, wonende Poeldijkschestraat 64, alhier.

Deze

Deze zou bij deze aangelegenheid op den achtergrond werkzaam zijn. Hij was vroeger lid van de Indische Liga en Federatief georganiseerd. Hij is thans lid van de Synthetische Orde en het Verbond Tegen het Fascisme.

Zegsman, die naar Nederland terugkeerde, stelde zich een dezer dagen in verbinding met de Spaansche Legatie waar hij te woord werd gestaan door een blond Nederlandsch sprekend persoon, vermoedelijk een Nederlander. Hij gaf den wensch te kennen als Roode Kruissoldaat Naar Spanje te willen, doch van Roode Kruiswerk geen verstand te hebben. Men zei , dat dit geen bezwaar was. Hij moest zich maar vervoegen aan het Spaansche Consulaat te Amsterdam, Noorder Amstel- laan 223. Het Consulaat zou door de Legatie alhier, van zijn komst worden verwittigd en men zou hem daar eenadres opgeven van de I.R.H. waar hij geld kon krijgen. Men sprak ook nog over het Spaansche Con- sulaat te Rotterdam, Schiekade 102B, doch dit zou alleen de scheep- vaart aangelegenheden behandelen waarom men dus Amsterdam koos. Aan het Consulaat aldaar zou men zegsman zooals gezegd een adres van de I.R.H. geven, doch men gaf hem aan de Legatie alhier, een stukje papier waarop met potlood was geschreven, Secr. S. de WOLFF, Keizers- gracht 495a. Dit zou het adres zijn, dat hem in Amsterdam zou worden opgegeven.

Genoemde S. de WOLFF is een bekend Sociaal Democraat. Hij is privaats docent a/d. Universiteit, (conjunctuurleer). Hij was steeds voor samenwerking met de communisten en dus nu voor een Volksfront politiek. Hij is secretaris van het comité "Hulp aan Spanje", dat met zijn verbindingen in Parijs, geheel verbonden is met de huidige lei- dende volksfront ^{mannen} in Frankrijk, die onder sterken invloed en druk staan van de communisten.

Uit het voorgaande moge U blijken dat de Spaansche Legatie en de Consulaten te Amsterdam en Rotterdam in wervingsaangelegenheden

voor

voor de Spaansche regeering werkzaam zijn, althans dat er nauw contact bestaat met de communistische I.R.H.

Uit door Nederlandsche, Belgische en Fransche communisten gevoerde gesprekken meende zigsman te moeten afleiden, dat de conselarij voor het Spaansche regeeringsleger vanuit Moscou wordt gefinancierd, doch dat men dit zooveel mogelijk voor de Spaansche Regeering verbergt.

Dezerzijds blijft de aandacht op vorenomschreven feiten gevestigd.

-x-x-x-x-x-x-x-x-x-x-

A F S C H R I F T.

In verband met het bovenstaande heb ik mij telephonisch in verbinding gesteld met den Heer Prétot, Commissaire Spécial aan de "Police Administrative de la Sûreté Nationale" alhier en heb hem in kennis gesteld met de bovenstaande feiten.

Hij zeide mij deze feiten onmiddellijk te zullen mededeelen aan den Heer Cottoni, Controleur Général de Sûreté Nationale", en mij over een half uur te zullen opbellen. Dit is inderdaad geschied en de Heer Prétot deelde mij mede, dat hij Commissaris Luce der "Renseignements Généraux", 1e sectiën, verzocht had wel het noodige te willen verrichten. M. Luce heeft mij daarop telephonisch in kennis gesteld met het feit dat hij zoo snel mogelijk eenige Inspecteurs naar het Consulaat-Generaal zou zenden, teneinde een onderzoek in te stellen. Kort daarop verschenen de Inspecteurs Lagueyrie en Plaza. Ik heb deze van de feiten in kennis gesteld. Daar wij niet beschikten over voldoende signalementen van genoemde Nederlanders, die volgens ervaring zeer zeker nog in Parijs zouden vertoeven, zijn wij in gezelschap van Marks naar eenige adressen gegaan, alwaar ronselarij voor de Spaansche Regeeringstroepen veelal plaats vindt. Wij hebben ons toen per Politie-auto op mijn voorstel het aller-eerst begeven naar de Communistische vereenigingslokalen aan de Avenue Maturin Moreau 8.12 alhier. In gezelschap van Marks (de eenige persoon die de betrokken Nederlanders kent) heb ik mij toen in deze lokalen begeven, terwijl de Inspecteurs buiten de wacht hielden. (Deze konden hier niet binnentreden, daar zij reeds zeer vele malen aldaar werkzaam zijn geweest en dit wellicht incidenten zou verwekken). Wij hebben de verschillende gebouwen doorkruist op zoek naar deze Nederlanders; bij de verschillende afdelingen voorgevende een schrijven te moeten afgeven aan een zekeren Martin Rijke, die aldaar ter plaatse moest zijn met een transport Nederlanders, doch men kon ons niet inlichten. Ook de bekende Duitscher Chef der Ronselarij-afdeeling, beweerde niets te weten. Ik heb toen voorgesteld ons te begeven naar het communistische restaurant "La Famille Nouvelle" aan de Boulevard de la Villette alhier, alwaar de geronselden meestal op kosten van het Comité Espagnol van voedsel worden voorzien. Per Politie-auto zijn wij daarheen gegaan. Onderweg op de Boulevard de la Villette ontdekte Marks plotseling de door ons gezochte Nederlanders. De Inspecteurs en ik zijn toen uitgestapt en hebben hen gevolgd. Zij gingen, zooals vermoed was naar dit restaurant en hebben aldaar plm. anderhalf uur vertoefd.

Gedurende dezen tijd hebben wij den uitgang van genoemd restaurant afgepost, terwijl Marks in de Politie-auto bleef en Inspecteur Lagueyrie telephonisch verslag aan zijn chef uitbracht en om versterking vroeg. In verband met het feit dat Marks meerdere malen van den Chef van het transport, Martin Rijke, en andere Fransche communisten vernomen had, dat zij een of meerdere "veilige" doorgangen nog bij de Spaansch-Fransche grens kenden, die volgens hun zeggen onbekend waren aan de nu zoo intensieve bewaking, oordeelde Commissaris Luce het nuttig deze Nederlanders niet onmiddellijk te arresteeren, doch hen te volgen om zodoende deze doorgangen te leeren kennen, Als versterking werd ons Inspecteur Duclos gezonden. Ten omstreeks 8 uur verlieten de Nederlanders in gezelschap van eenige andere mannen genoemd restaurant. Deze groep personen splitste zich al spoedig in verscheidene groepen, die ieder door eenige Inspecteurs werden gevolgd. De Hoofdgroep gevolgd door Inspecteur Lagueyrie en mijzelf begaf zich langs vele omwegen naar het café de l'Espérance, 78 bis Rue des Couronnes, alwaar zij eenige mannen troffen, met wie zij hun weg vervolgden. Onderweg hebben zij hun hoofddekseel verwisseld voor Baskische beretten, zoodat toen alle groepen zich wederom op de Boulevard de la Villette bevonden, het voor ons eenigszins gemakkelijker

makkelijker was hen te volgen, daar er toen slechts een troep van circa 40 mannen met Baskische beretten te volgen viel. Gedurende dezen geheelen tijd had de Politie-auto met Marks ons op eenigen afstand gevolgd. Op de Boulevard de la Villette (het was toen omstreeks Su. 35) heeft de groep verscheidene taxis genomen. Wij hebben hen toen in de politie-auto gevolgd en kwamen tegelijk aan de Gare de Lyon aan. Aldaar verspreidde de groep zich over de groote stationshall in het oog gehouden door de Inspecteurs. Geen der mannen was in het bezit van eenige bagage en eenige Fransche communistische leiders zorgden voor spoorbiljetten, geld enz. Om even voor 9 uur begaven zij zich naar een der perrons, alwaar de trein naar Narbonne (via Dijon, Lyon, Avignon en Cette) gereed stond. Het geheele transport heeft toen plaats genomen in wagon No. 5. Wij hebben den trein gesurveilleerd tot het vertrek om 9u.05 doch geen der leden van de groep heeft de wagon meer verlaten. Na vertrek van den trein hebben wij ons naar het "Commissariat Spécial" van de Gare de Lyon begeven, alwaar Inspecteur Lagueyrie den Heer Cottoni en den Heer Luce in kennis heeft gesteld met het voorgevallene. Men heeft daarop telephonisch de "Sûreté Nationale" in de diverse plaatsen aan den lijn naar Narbonne gealarmeerd, die voor de verdere surveillance zullen zorgdragen en zullen trachten de reeds eerder besproken doorgangen aan de Fransch-Spaansche grens te ontdekken.

De Heer Cottoni der "Sûreté Nationale" zal het Consulaat-Generaal van het verloop der gebeurtenissen op de hoogte houden.

Parijs, 19 April 1937.

Gezien
De Consul-Generaal

(Get.) Onleesbaar.

Doss. 23/431/13.

G E H E I M .

Met betrekking tot hier ter stede plaats hebbende gevallen van ronselarij voor de regeeringstroepen in Spanje wordt van betrouwbare zijde het volgende vernomen.

Aan een der stempellokalen alhier ontmoette een werklooze (zagsman) meerdere malen leden der C.P.N. Aan één dezer, genaamd G. VAN 't VEEN, wonende Fisherstraat 329, alhier, had hij gevraagd of geen mogelijkheid bestond om dienst te nemen bij de regeeringstroepen in Spanje. VAN 't VEEN bracht naar aanleiding van deze vraag zagsman in contact met een communist zich noemende "COLIMEENS" wonende Schalkburgerstraat alhier, die hem mededeelde dat spoedig een transport naar Spanje zou vertrekken, dat hij, zagsman, dan mee kon gaan. Middels een "vriend" van COLIMEENS, werd hem op 13 April 1937 medege-
7 en deeld, dat op 14 April 1937 te 12.30 uur een transport per trein uit 's-Gravenhage zou vertrekken. Op genoemd tijdstip trof hij op het perron van het station H.S.M. 5 Nederlanders, inwoners van 's-Gravenhage, aan, die zooals hem later bleek onder leiding stonden van zekeren Martien RIJKE ofwel DIJKSTRA

Deze was in het bezit van de noodige spoorkaartjes en voldoende geld althans de leden van het transport ontvingen van hem f 10.--. Alleen zagsman was in het bezit van een geldig Nederlandsch paspoort, terwijl genoemde RIJKE of DIJKSTRA een bewijs van Nederlanderschap had. De anderen hadden geen legitimatiepapieren bij zich. Het transport reisde 3e klasse en ging over Dordrecht en Roosendaal naar Antwerpen. Door handige manipulaties van den leider gelukte het, het transport over de Nederlandsch-Belgische grens te krijgen, zonder dat naar paspoorten e.d. werd gevraagd. Van Antwerpen reisde men naar Brussel. Aan het Zuider Station aldaar voegden zich 2 Groningers bij het transport. Eén ervan noemde zich Hans MOORIAG. Zij gaven instructies voor het verdere gedeelte der reis. Van RIJKE of DIJKSTRA ontving men voorts f 4.--. Over Gent reisde men vervolgens naar het Belgisch-Fransche grensstation Meenen, waar men den trein verliet. Opgemerkt zij, dat men vanaf 's-Gravenhage tot Brussel op toeristenkaartjes had gereisd en dat van Brussel tot Meenen steeds treinkaartjes voor korte trajecten werden genomen. In Meenen werd men door eenige Belgische communisten naar een vereenigingslokaaltje geleid. Met achterlating van alle bagage passeerde het transport in den nacht van 14 op 15 April 1937 te + 1.30 uur langs smalle boschpaadjes, op clandestiene wijze de Fransch-Belgische grens en begaf men zich naar Roubaix. In café "Achille" aldaar werd men ontvangen door Fransche communisten. Zagsman en 5 andere leden van het transport werden dien nacht ondergebracht in een klein hôtel aan de Rue de Lille 74, waar men evenwel niet in het hôtelregister werd ingeschreven. Des morgens vroeg van den 15 den April 1937 ging men weer naar café "Achille" waar men ontbeet. De zeven Nederlanders zijn vervolgens dien morgen te 11.45 uur per geregelden autobusdienst naar Lille vertrokken vanwaar men verder per trein naar Parijs zou reizen. Te Lille verliet zagsman het gezelschap voorgevende sigaretten te willen koopen en keerde niet terug. Op het Nederlandsch consulaat te Lille stelde hij zich in verbinding met de politie te 's-Gravenhage. In verband met deze aangelegenheid verstrekke men hem op genoemd consulaat een spoorbiljet naar Parijs. Zagsman had den indruk gekregen, dat alle leden van het transport lid waren van de C.P.N. of althans de communistische beginselen huldigden.

Te Parijs begaf zagsman zich naar het consulaat-generaal der Nederlanden, waar men de Parijsche politie met het voorgaande in kennis stelde. Door den Heer d'Aquin, werkzaam aan genoemd consulaat, werd van het relaas van zagsman, alsmede van het onderzoek door de Parijsche politie in deze aangelegenheid, rapport opgemaakt. Dit rapport werd mij door den consul-generaal der Nederlanden toegezonden.

Het

Het gedeelte van dit rapport, handelende over het onderzoek door de Parijsche politie, gaat in afschrift hierbij.

Met betrekking tot de in dit schrijven genoemde personen, kan het volgende worden medegedeeld:

Met G. VAN 't VEEN, wordt vermoedelijk bedoeld: Gerrit VAN 't VEEN, geboren te Kampen, 4 April 1904, wonende Fisherstraat 329, alhier. Deze is lid van de C.P.N.

COLIMEENS is de schuilnaam van dezer gelegenheid van: Cornelis Dominicus LEENHEER, geboren te 's-Gravenhage, 4 December 1906, wonende Schalkburgerstraat no. 418, alhier. Deze is lid van de C.P.N., de I.R.H. en de V.V.S.U..

Van I.D. Groningen werd vernomen dat Hans MOORLAG, geboren te Groningen, 7 Augustus 1914, die veelal in volkslogementen verblijf hield. dezer dagen uit Groningen is vertrokken, doch van niemand afscheid zou hebben genomen. Een ter inzage overgelegde brief alsmede een ansichtkaart, door MOORLAG respectievelijk op 14-4-'37 uit Bergen op Zoom en op 17-4-'37 uit Parijs verzonden en waarvan de teruggave op prijs werd gesteld, gaan ten behoeve van I.D. Groningen hierbij.

Met Martien RIJKE of DIJKSTRA, wordt bedoeld: Marten Rein DIJKSTRA, geboren te 's-Gravenhage, 26 Januari 1915, wonende Oltmanstraat 101 alhier. Hij had zich meerdere malen uitgelaten over dienstneming bij het regeeringsleger in Spanje. Op 13-4-'37 liet hij zich door een kennis bij zijn patroon ziek melden. Hij kwam tot heden in mijne administratie niet voor.

Voorts werd door zegsman genoemd: Leendert BRAXHOOFDEN, geboren te 's-Gravenhage, 8 Juni 1899, wonende Poeldijkschestraat 64, alhier. Deze zou bij deze aangelegenheid op den achtergrond werkzaam zijn. Hij was vroeger lid van de Indische Liga en Federatief georganiseerd. Hij is thans lid van de Synthetische Orde en het Verbond Tegen het Fascisme.

Zegsman, die naar Nederland terugkeerde, stelde zich een dezer dagen in verbinding met de Spaansche Legatie waar hij te woord werd gestaan door een blond Nederlandsch sprekend persoon, vermoedelijk een Nederlander. Hij gaf den wensch te kennen als Roode Kruissoldaat naar Spanje te willen, doch van Roode Kruiswerk geen verstand te hebben. Men zei, dat dit geen bezwaar was. Hij moest zich maarervoegen aan het Spaansche Consulaat te Amsterdam, Noorder Amstellaan 223. Het Consulaat zou door de Legatie alhier, van zijn komst worden verwittigd en men zou hem daar een adres opgeven van de I.R.H. waar hij geld kon krijgen. Men sprak ook nog over het Spaansche Consulaat te Rotterdam, Schiekade 102B, doch dit zou alleen de scheepvaart aangelegenheden behandelen waarom men dus Amsterdam koos. Aan het Consulaat aldaar zou men zegsman zooals gezegd een adres van de I.R.H. geven, doch men gaf hem aan de Legatie alhier, een stukje papier waarop met potlood was geschreven, Secr. S. de WOLFF, Keizersgracht 495a. Dit zou het adres zijn, dat hem in Amsterdam zou worden opgegeven.

Genoemde S. de WOLFF is een bekend communist en I.R.H.-man.

Uit het voorgaande moge U blijken dat de Spaansche Legatie en de Consulaten te Amsterdam en Rotterdam in wervingsaangelegenheden voor de Spaansche regeering werkzaam zijn, althans dat er nauw contact bestaat met de communistische I.R.H.

Uit door Nederlandsche, Belgische en Fransche communisten gevoerde gesprekken meende zegsman te moeten afleiden, dat de ronserij voor het Spaansche regeeringsleger vanuit Moskou wordt gefinancierd, doch dat men dit zooveel mogelijk voor de Spaansche Regeering verbergt.

Dezerzijds blijft de aandacht op vorenomschreven feiten gevestigd.

DE HOOFDCOMMISSARIS VAN POLITIE,

Verzonden 13 Mei 1937 aan:

C. I.,
Burg., P.G., O.v.J. te 's-Gravenhage,
I.D. A'dam, R'dam, Utrecht en
Groningen, aan wien tevens hierbij, onder
dankzegging, worden teruggezonden de bij schrijven
G.No. 1070 toegezonden brief en prentbriefkaart.

A f s c h r i f t .

In verband met het bovenstaande heb ik mij telephonisch in verbinding gesteld met den Heer Prétot, Commissaire Spécial aan de "Police Administrative de la Sûreté Nationale" alhier en heb hem in kennis gesteld met de bovenstaande feiten.

Hij zeide mij deze feiten onmiddellijk te zullen mededeelen aan den Heer Cottoni, Controleur Général de Sûreté Nationale", en mij over een half uur te zullen opbellen. Dit is inderdaad geschied en de Heer Prétot deelde mij mede, dat hij Commissaris Luce der "Renseignements Généraux", le section, verzocht had wel het noodige te willen verrichten. M.Luce heeft mij daarop telephonisch in kennis gesteld met het feit dat hij zoo snel mogelijk eenige Inspecteurs naar het Consulaat-Generaal zou zenden, teneinde een onderzoek in te stellen. Kort daarop verschenen de Inspecteurs Lagueyrie en Plaza. Ik heb deze van de feiten in kennis gesteld. Daar wij niet beschikten over voldoende signalementen van genoemde Nederlanders, die volgens ervaring zeer zeker nog in Parijs zouden vertoeven, zijn wij in gezelschap van Marks naar eenige adressen gegaan, alwaar ronsearchrij voor de Spaansche Regeeringstroepen veelal plaats vindt.

Wij hebben ons toen per Politie-auto op mijn voorstel het allereerst begeven naar de Communistische vereenigingslokalen aan de Avenue Maturin Moreau 8-12 alhier. In gezelschap van Marks (de eenige persoon die de betrokken Nederlanders kent) heb ik mij toen in deze lokalen begeven, terwijl de Inspecteurs buiten de wacht hielden. (Deze konden hier niet binnentreden, daar zij reeds zeer vele malen aldaar werkzaam zijn geweest en dit wellicht incidenten zou verwekken). Wij hebben de verschillende gebouwen doorkruist op zoek naar deze Nederlanders; bij de verschillende afdelingen voorgevende een schrijven te moeten afgeven aan een zekeren Martin Rijke, die aldaar ter plaatse moest zijn met een transport Nederlanders, doch men kon ons niet inlichten. Ook de bekende Duitscher Chef der Ronselarij-afdeling, beweerde niets te weten. Ik heb toen voorgesteld ons te begeven naar het communistische restaurant "La Famille Nouvelle" aan de Boulevard de la Villette alhier, alwaar de geronselden meestal op kosten van het Comité Espagnol van voedsel worden voorzien. Per Politie-auto zijn wij daarheen gegaan, Onderweg op de Boulevard de la Villette ontdekte Marks plotseling de door ons gezochte Nederlanders. De Inspecteurs en ik zijn toen uitgestapt en hebben hen gevolgd. Zij gingen, zooals vermoed was, naar dit restaurant en hebben aldaar plm. anderhalf uur vertoefd.

Gedurende dezen tijd hebben wij den uitgang van genoemd restaurant afgepost, terwijl Marks in de Politie-auto bleef en Inspecteur Lagueyrie telephonisch verslag aan zijn chef uitbracht en om versterking vroeg. In verband met het feit dat Marks meerdere malen van den Chef van het transport, Martin Rijke, en andere Fransche communisten vernomen had, dat zij een of meerdere "veilige" doorgangen nog bij de Spaansch-Fransche grens kenden, die volgens hun zeggen onbekend waren aan de nu zoo intensieve bewaking, oordeelde Commissaris Luce het nuttig deze Nederlanders niet onmiddellijk te arresteeren, doch hen te volgen om zodoende deze doorgangen te leeren kennen, Als versterking werd ons Inspecteur Duclos gezonden. Ten omstreeks 8uur

verlieten de Nederlanders in gezelschap van eenige andere mannen genoemd restaurant. Deze groep personen splitste zich al spoedig in verscheidene groepen, die ieder door eenige Inspecteurs werden gevolgd. De hoofdgroep gevolgd door Inspecteur Lagueyrie en mij zelf begaf zich langs vele omwegen naar het café de l'Espérance, 78bis Rue des Couronnes, alwaar zij eenige mannen troffen, met wie zij hun weg vervolgden. Onderweg hebben zij hun hoofddekseel verwisseld voor Baskische beretten, zoodat toen alle groepen zich wederom op de Boulevard de la Villette bevonden, het voor ons eenigszins gemakkelijker was hen te volgen, daar er toen slechts een troep van circa 40 mannen met Baskische beretten te volgen viel. Gedurende dezen geheelen tijd had de Politie-auto met Marks ons op eenigen afstand gevolgd. Op de Boulevard de la Villette (het was toen omstreeks 8u.35) heeft de groep verscheidene taxis genomen. Wij hebben hen toen in de Politie-auto gevolgd en kwamen tegelijk aan de Gare de Lyon aan.

Aldaar verspreidde de groep zich over de groote stationshall in het oog gehouden door de Inspecteurs. Geen der mannen was in het bezit van eenige bagage en eenige Fransche communistische leiders zorgden voor spoorbiljetten, geld enz. Om even voor 9 uur begaven zij zich naar een der perrons, alwaar de trein naar Narbonne (via Dijon, Lyon, Avignon en Cette) gereed stond. Het geheele transport heeft toen plaats genomen in wagon No. 5. Wij hebben den trein gesurveilleerd tot het vertrek om 9u.05 doch geen der leden van de groep heeft de wagon meer verlaten. Na vertrek van den trein hebben wij ons naar het "Commissariat Spécial" van de Gare de Lyon begeven, alwaar Inspecteur Lagueyrie den Heer Cottoni en den Heer Luce in kennis heeft gesteld met het voorgevallene. Men heeft daarop telephonisch de "Sûreté Nationale" in de diverse plaatsen aan den lijn naar Narbonne gealarmeerd, die voor de verdere surveillance zullen zorgdragen en zullen trachten de reeds eerder besproken doorgangen aan de Fransch-Spaansche grens te ontdekken.

De Heer Cottoni der "Sûreté Nationale" zal het Consulaat-Generaal van het verloop der gebeurtenissen op de hoogte houden.

Parijs, 19 April 1937.

Gezien
De Consul-Generaal

(Get.) Onleesbaar.